

Passende beoordeling voor ‘Het plaatsen van een lichtenlijn op Galgeschoor, rechteroever Antwerpen.’

O. Ref. : IN.A.2004.150
Datum : 24 november 2004
Auteurs: *Ingrid Verbesssem & Erika Van den Bergh*
Vragen naar : *Ingrid Verbesssem (02/558-18-25)*
Aanvrager : DAB Vloot Locatie Antwerpen

Passende beoordeling voor ‘Het plaatsen van een lichtenlijn op Galgeschoor, rechteroever Antwerpen.’

Situering van de plaatsing

Het lage licht wordt gepland op de afsluitdijk en het hoge licht ongeveer 270m verder, op de toegangsweg naar Nafta aan de overkant van de Scheldelaan. Het lage licht komt op het Galgeschoor te staan, wat onderdeel is van vogelrichtlijngebied.

Broedvogels

Het Galgeschoor kent een oppervlakte van 46ha, het is een smal schor dat 2km lang is. Als brakwaterschor kent het Galgeschoor volgende karakteristieke broedvogels: Bruine Kiekendief, Rietgors, Tureluur en Grauwe Gans (Van Wayenberge et al.). In 2001 broedden er zowel van Kiekendief als van Rietgors twee koppels. Deze en andere broedparen worden opgesomd in tabel 1 (Vermeersch et.al 2004).

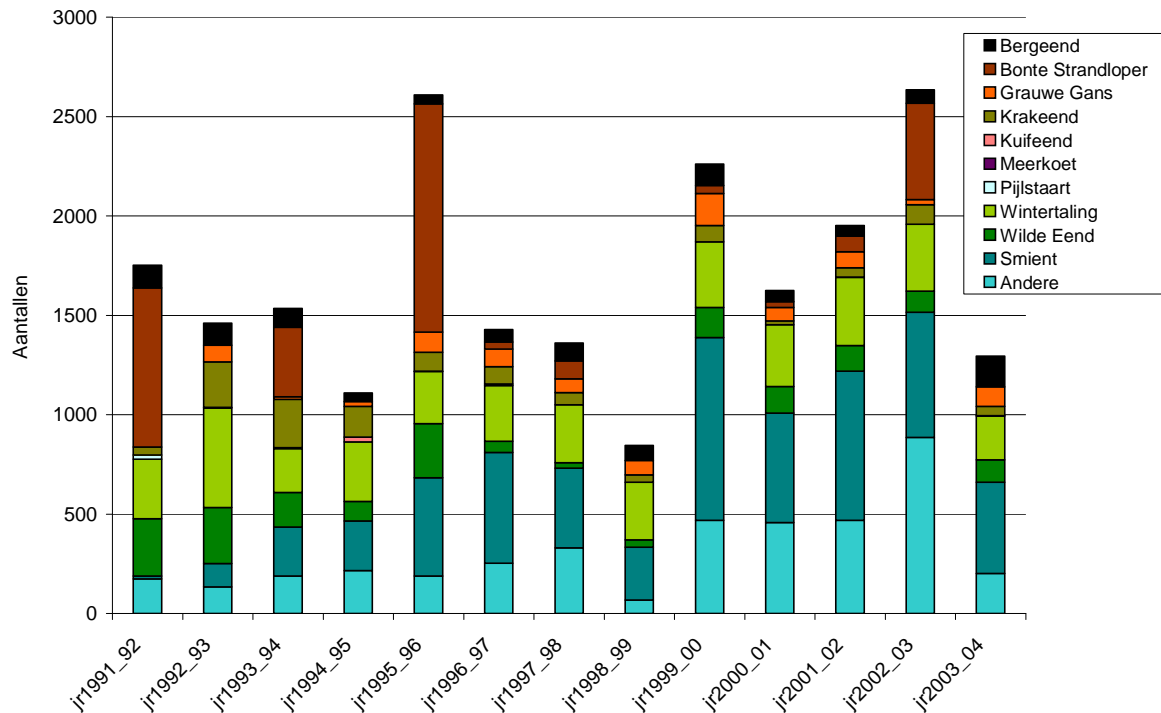
Soort	Aantal broedparen
Bergeend	7
Blauwborst	27
Bruine Kiekendief	2
Graspieper	1
Krakeend	1
Rietgors	2
Scholekster	7

De gegevens van de PTT tellingen tonen aan dat het gebied vooral belangrijk is voor Bergeend, Kleine karekiet, Blauwborst, Wilde eend en Kievit (tabel 2).

	Bergeend	Kleine karekiet	Blauwborst	Wilde eend	Rietgors	Kievit	Spreeuw	Krakeend	Fazant	Bosrietzanger	Bruine Kiekendief	Tureluur
1996	4	91	45		33				1	9	3	
1997	145	47	31	52	18			6	5	5	5	19
1998	139	41	54	23	30	3	3	7	7	4	6	
1999	89	28	33	15	11	35	1	19	11	2	4	1
2000	67	49	16	5	7	3	8		2	5	2	2
2001	176	32	45	78	13	57		4	5	7	3	7
2002	110	36	54	19	12	2	52	6	6	2	6	1
2003	109	40	18	18	7	3		4	5	2	2	1
2004	72	1	19	9	1			4	4			1
Totaal	911	365	315	219	132	103	64	50	46	36	31	32

Watervogels

Maandelijks worden de watervogels op de Schelde bij laagwater geteld van op een boot. Deze tellingen geven een idee over het belang van een gebied als foerageer- en/ of als rustgebied. De gegevens voor het Galgeschoor tonen dat het gebied bij laagwater vooral bezocht wordt door: Smient, Wilde eend, Wintertaling, Bergeend; Krakeend en Grauwe gans (figuur 1).

Voorals voor Smient is dit gebied een belangrijk foerageergebied; tien tot ruim twintig procent van alle getelde Smienten in de Zeeschelde bevindt zich aan het Galgeschoor (tabel 3).

	jr1999_00	jr2000_01	jr2001_02	jr2002_03	jr2003_04
Bergeend	6	4	4	4	8
Bonte Strandloper	3	3	5	20	
Grauwe Gans	6	4	3	1	3
Krakeend	4	1	1	3	1
Kuifeend					
Meerkoet			0		0
Pijlstaart					
Smient	16	13	25	27	14
Tafeleend					
Wilde Eend	2	2	1	1	2
Wintertaling	2	2	1	2	1

Invloed van de plaatsing

Verlichting trekt insecten en zo ook indirect vogels aan, anderzijds ondervinden vooral trekvogels negatieve invloeden van verlichting door verlies aan oriëntatie (Bruderer et al. 1999). Andere effecten die worden waargenomen zijn een verlenging van de foerageerduur, doordat de vogels ook 's nachts gaan foerageren en directe sterfte door botsingen met gebouwen. Een studie naar het effect van straatverlichting op een gruttopopulatie toonde een licht negatief effect aan. Wegverlichting veroorzaakt een aantasting van de habitatkwaliteit van de Grutto, en dit tot een afstand van meer dan honderd meter tov de lichtbron. Broeden gebeurt bij voorkeur weg van de lichtbron, maar effecten betreffende broedsucces en predatie werden niet aangetoond (De Molenaar et al. 2001).

Ook het type licht dat wordt uitgezonden heeft een invloed de graad van verstoring. Uitzenden van kort pulserend licht veroorzaakt opmerkelijk minder slachtoffers dan een continue lichtpuls, of een ronddraaiend licht (bijvoorbeeld bij een vuurtoren) (Jones and Francis 2003). Ook de intensiteit waarmee het licht wordt uitgezonden speelt een rol, er bestaat nl een positieve correlatie tussen intensiteit van het uitgezonden licht en de aantrekking van organismen.

Deze studies behandelen voornamelijk sterke lichtbronnen in een overwegend duistere omgeving. De plaatsing van de lichtlijn in het Galgeschoor is echter voorzien in een gebied dat reeds een zekere lichtvervuiling kent. Hierdoor zijn, afhankelijk van de gebruikte lichtbron, de verwachte effecten op de aanwezige vogelpopulatie gering.

Referenties

Bruderer B., Peter D., Steuri T. 1999. Behaviour of migrating birds exposed to X-band radar and a bright light beam. *The Journal of Experimental Biology*, **202**, 1015-1022.

De Molenaar J.G., Jonkers D.A. and Sanders M.E. 2000. Wegverlichting en natuur. III Lokale invloed van wegverlichting op een gruttopopulatie. *Alterra-rapport nr. 064*.

Jones J. & Francis C.M. 2003. The effects of light characteristics on avian mortality at lighthouses. *Journal of Avian Biology*, **34**, 328-333.

PTT-databank Instituut voor Natuurbehoud.

Van Wayenberge J., Anselin A. & Meire P. 1999. Aantallen, verspreiding en ecologie van de broedvogels in de buitendijkse gebieden langs de Zeeschelde.

Vermeersch G., Anselin A., Devos K., Herremans M., Stevens J., Gabriëls J. & Van der Krieken B. 2004. Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002. *Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud* 23. Brussel, 496p.

Watervogeldatabank Instituut voor Natuurbehoud.

Ingrid Verbessem
Erika Van den Bergh

Instituut voor Natuurbehoud